

No.
Date:

ژماره:
به‌روار:

بۆ / سه‌رۆکایه‌تی پەرله‌مانی کوردستان - عێراق

ب / پرۆژه یاسا

سلاوو و رێزمان...

ئیمه ژماره‌ی یاسایی نهدامانی پەرله‌مانی کوردستان، که له خواره‌وه واژوومان کردووه داواکارین به‌زوتترین کات پرۆژه‌ی (*محایه‌ی مه‌قوق المررضه‌ی داکتره‌ی داکتره‌ی الکواحه‌ی الکیمیة*) بخریته به‌نامه‌ی کاره‌وه خویندنه‌وه‌ی یه‌که‌می بۆ بکریته.

له گه‌ل رێزماندا

واژوو	ناوی پەرله‌مانتار	ژ
	بیار طاهر دۆکی	١
	د. شریفه‌ی عیبار مه‌نا	٢
	د. سراج احمد کچی	٣
	شوان سنجی ته‌همه‌و	٤
	زه‌را نه‌وه‌وه‌ی	٥
	ره‌بیه‌ی یاسه‌و	٦
	حیدر هاشمی	٧
	شیلان سنجی مه‌همه‌و	٨
	میا ته‌همه‌وه‌ی خایه‌ره‌وه‌ی	٩
	هه‌تی حاجی مه‌همه‌و	١٠
	مه‌همه‌وه‌ی مه‌همه‌و	١١
	ناظم کبیر مه‌همه‌و	١٢
	عبد مه‌همه‌وه‌ی	١٣

١٤- ئه‌وه‌ی قه‌وت ،

پروژه

یاسای پاراستنی مافه‌کانی نه‌خۆش و پزیشک و کارمهنده تهن‌دروستییه‌کان

له ههریمی کوردستان – عیراق ژماره ( ) ی سالی ۲۰۱۵

هۆیه پێویستکاره‌کانی پروژه‌ی ئەم یاسایه :

۱- به‌رزکردنه‌وه‌ی پله‌ی پاراستنی یاسایی بۆ گشت کارمهنده تهن‌دروستییه‌کان له‌گه‌ڵ بوونی گهره‌نتی بۆ نه‌خۆشه‌کان له کاتی روودانی ههر هه‌له‌یه‌کی پزیشکی به‌بێ پشتگۆیخستنی گرنگی به‌رزکردنه‌وه‌ی پرۆسه‌ی نه‌شته‌رگه‌ری نه‌وه‌ک کۆتکردنی و وه‌رگرتنی نه‌خۆش بۆ به‌رزترین پله‌ی خزمه‌تگوزاری تهن‌دروستی له چوارچۆیه‌ی بنه‌مای زانستی و رێکاری پزیشکی رووندا.

۲- به‌رزکردنه‌وه‌ی کارامه‌یی خزمه‌تگوزاری تهن‌دروستی پێشکه‌شکراو له رێگه‌ی بوونی ئا‌کارکردنی پێوانه‌یی بۆ رێکاره پزیشکیه‌کانی به‌کارهاتوو له‌گه‌ڵ ئا‌کاری وه‌زیفیدا.

۳- سنووردارکردنی پیا‌ده‌کردنه‌ نابه‌رپرسه‌کان که به‌شێوه‌یه‌کی نه‌رێنی کارده‌که‌نه‌ سه‌ر گشت ئەو که‌سانه‌ی پیا‌ده‌ی پێشه‌ی تهن‌دروستی و پزیشکی ده‌که‌ن.

۴- دانانی رێکساز‌ی که‌وا پێزانی‌ی مه‌ودای ده‌رئه‌نجام بۆ ده‌ستی‌وه‌ردانی چاره‌سه‌رکاری دیاری ده‌کات.

۵- به‌شداری‌کردن له پته‌وه‌کردنی پێشکه‌ش کردنی خزمه‌تگوزاری تهن‌دروستی له‌سه‌ر هه‌ردوو ئاستی ههریمی ئەمه‌ش به‌شداری ده‌کات له زیده‌بوونی راکێشانی نه‌خۆش له ناوه‌وه‌و ده‌ره‌وه‌ی ههریم.

ماده‌ی (۱) :

ئەم یاسایه‌ ناوه‌نرێت به (یاسای پاراستنی مافه‌کانی نه‌خۆش و پزیشک و کارمهنده تهن‌دروستییه‌کان) و له‌ دوای به‌سه‌رچوونی نه‌وه‌ت رۆژ له رێکه‌وتی بلا‌وه‌کردنه‌وه‌ی له رۆژنامه‌ی فه‌رمی کاری پێده‌کریت، و ئەم یاسایه‌ش به‌سه‌ر گشت ئەو که‌سانه‌ی پیا‌ده‌ی پێشه‌ ده‌که‌ن له ههریمی کوردستان – عیراق، پیا‌ده‌ ده‌کریت.

ماده‌ی (۲) :

ئەم ووشه‌و ده‌سته‌واژانه‌ی خواره‌وه له‌هه‌ر شوێنێکی ئەم یاسایه‌دا بێن ئەو مانایه‌یان هه‌یه که له به‌رامبه‌ر هه‌ر یه‌کی‌یان دیاری کراوه :

وه‌زاره‌ت: وه‌زاره‌تی تهن‌دروستی له ههریمی کوردستان – عیراق.

وه‌زیر: وه‌زیری تهن‌دروستی له ههریمی کوردستان – عیراق.

رئیسای پیشه‌گیری: زانینی ریسا بنه‌رته‌تیه‌کانی ره‌فتاری پیشه‌یی که ههر پیشه‌یه‌کی ته‌ندروستی یان پزشکی ده‌یسه‌پینیت که له‌گه‌ل ستانده‌ره زانستییه دانپینراوه‌کاندا کوکن.

هه‌له‌ی پزشکی: لادانی پزشکیان کارمندی ته‌ندروستی له‌ره‌فتاری پزشکی ناسایی و ناسراو، له‌گه‌ل‌ئه‌و به‌ئاگایی و لیوردبوونه‌وه‌ی پیوستی ده‌کات تا‌ئه‌و پله‌یه‌ی له‌گه‌لیدا گرنگیدان به‌نه‌خۆشه‌که‌ی پشتگوی ده‌خات، ههر چالاکیه‌ک چ به‌کردن بیت یان نه‌کردن که‌وا له‌گه‌ل ریسا پیشه‌گیریه‌کان نه‌گونجیت و زیانی لی بکه‌ویتته‌وه.

خزمه‌تگوزاری: ههر ریکاریک له‌ریکاره‌کانی چاره‌سهری پزشکی یان ته‌ندروستی و پشکنینی سهرقه‌روپله‌یی و تاقیگه‌یی و تیشکی و چاره‌سهری پسپوری و پرۆسه‌کانی نه‌شته‌رگه‌ری و له‌دایک بوون و داوده‌رمان و مانه‌وه له‌نه‌خۆشخانه‌و پیداووستی چاره‌سهری دیکه له‌خۆ ده‌گریت.

پیشکه‌شکاری خزمه‌تگوزاری: ههر که‌سیک له‌وانه‌ی پیشه‌ی پزشکی یان ته‌ندروستی پیاده ده‌کات هه‌لده‌ستیت به‌کاریک له‌کاره‌کانی خزمه‌تگوزاری یان به‌شدار ده‌بیت له‌ئه‌نجامدانیان به‌پیی حوکه‌کانی یاسا به‌رکاره‌کان به‌و شوینه‌ی ئاماده‌کراوه بو پیشکه‌شکردنیشی.

ته‌شه‌نه‌کردنی پزشکی: خراپوونی باری پزشکی نه‌خۆش سهرباری‌ئه‌و سلکردنه پیوستانه‌ی که‌وا پیشکه‌شکاری خزمه‌تگوزاری ده‌یگریتته‌به‌ر.

ژینگه‌ی پزشکی: ئه‌و شوینه‌ی خزمه‌تگوزاری تیایدا پیشکه‌ش ده‌کریت و ئه‌و توانا ماددی و مه‌عنه‌ویانه‌ی هه‌یه‌تی.

لیژنه: لیژنه‌ی هونه‌ری بالای پیکهاتوو به‌پیی حوکه‌کانی ئه‌م یاسابه.

مادده‌ی (۳):

حوکه‌کانی ئه‌م یاسابه له‌سهر پیشکه‌شکاری خزمه‌تگوزاری پیاده ده‌کریت، که‌وا پیشکه‌شکردنی چ به‌کری بیت یان به‌پیی کری.

مادده‌ی (۴):

به‌رپرستی پزشکی له‌نیوان پیشکه‌شکاری خزمه‌تگوزاری و له‌نیوان نه‌خۆش به‌پیی ئه‌وه‌ی ریسا پیشه‌گیریه‌کانی په‌یوه‌ندار ده‌قی له‌سهر ده‌که‌ن دروست ده‌بیت.

مادده‌ی (۵):

أ- وه‌زیر لیژنه له‌وانه‌ی خاوه‌ن شاره‌زایی و پسپورین به‌ناوی (لیژنه‌کانی ئا‌کارپیدان) پیکده‌هیتیت، ئه‌رکه‌که‌ی بریتیه له‌دانانی ئا‌کارپیدانی ستانده‌رگه‌ری بو ریکاره‌کانی پیشکه‌شکردنی خزمه‌تگوزاری و دیاریکردنی ریساو هه‌لسوکه‌وتی پیشه‌یی و به‌رزکردنه‌وه‌ی بو وه‌زیر به‌مه‌به‌ستی متمانه پیکردنیان.

ب- دیاریکردنی چۆنیه‌تی کاری لیژنه‌کانی ئا‌کارپیدانی پیکهاتوو به‌پیی حوکه‌کانی بر‌گه‌ی (أ)ی ئه‌م مادده‌یه‌و مه‌رجه‌کانی ئه‌ندامییتی تیایانداو ژماره‌ی یاسایی به‌ستنی کو‌بوونه‌وه‌کانی به‌پیی رینمایی که وه‌زیر بو ئه‌م مه‌به‌سته ده‌ری ده‌کات.

ماددهى (۶):

ئەو شوپىنەنى ئامادە كراون بۇ پېشكەشكەشكردنى خزمەتگوزارى بەمانەى خوارەو پابەند دەبن:

أ- دانانى ئاكارىكى وەزىفى بۇ گشت كارمەندانىان كەوا تىايدا كارو ئەركەكانى ھەر يەككىيان روون بىكاتەو بەو مەرجهى ئەم ئاكارە لە لایەن وەزارەتەو متمانەى پى بى بىكرىت.

ب- دانانى رېنماىى و رېكسازى رەفتارىى كەوا مافەكانى نەخۆش رەچا و بىكات لە نېوانىشياندا متمانەپىدانى نمونەكانى رەزامەندى و پىراسپاردن كە نەخۆش دەپپەخشىتە پېشكەشكارى خزمەتگوزارى لەكاتى پېشكەش كوردنى رېكارە پزىشكىەكان بۇ نەخۆش.

ج- رېكخستى فایلىكى پزىشكى بۇ نەخۆش تىايدا سەرجهم رېكارەكانى خزمەتگوزارى بنوسرىتەو.

ماددهى (۷):

پېشكەشكارى خزمەتگوزارى پابەند دەپىت بە ئاگادار كوردنەو نەخۆش بەو رېكارە پزىشكىانەى بۇى ئەنجام دەدرىت و ئەو تەشەنەبوونە پزىشكىانەى لەناو سنوورى قەبولكراو لەرووى زانستى و جىهانىپەو پېشپىنى دەكرىن.

ماددهى (۸):

أ- بەپىارى وەزىر لىژنەىك بەناوى (لىژنەى ھونەرىى بالا) لە ھەوت كەس پىكەھىتەرىت بەو مەرجهى لەنېوانىاندا پىنج پزىشكى پىپۆر ھەبن لەوانەى خاوەن بەرزترىن ئاستى پىشەپىن و لەوانەى لەم ئاستەدا پىادەى پىپۆرى خۆيان كوردووە بۇ ماوہەىك لە پىنج سال كەمتر نەپىت و دوو كەس نوپنەراپەتى پىشە پزىشكى و تەندروستىپەكانى دىكە بىكەن.

ب- لىژنە لە يەكەم كۆبوونەوہى گرېدراوى سەرۆكىك و جىگرىك لە نېوان ئەندامەكانىدا ھەلدەبىزىت.

ج- ماوہى ئەندامىتى لە لىژنە دوو سالى شىاوہ بۇ يەكجار نوپكردنەوہ وەزىرىش بۇى ھەپە بەر لە تەواو بوونى ماوہى ئەندامىتى ھەر ئەندامىكى بە يەككى دىكە بگۆرپتەوہ.

د- لىژنە لەسەر داواى سەرۆكەكەى يان جىگەرەكەى لەكاتى ئامادەنەبوونى سەرۆكدا كۆدەپىتەوہو كۆبوونەوہكەى ياساىى دەپىت بە ئامادەبوونى زۆرىنەى ئەندامەكانى و بىپارەكانى بەزۆرىنەى دەنگى ئەندامەكانى دەردەكات.

ھ- ئەندامانى لىژنە بەر لە دەسكردنىان بەكارەكانىان لەبەردەم داواكارى گشتى يان دادوہرى ئاشتبوونەوہ كە دەعوایەكەيانى بۇ رەوانەكردووە ئەم سوپندخواردنەى دادىت ئەنجام دەدەن: "سوپند دەخۆم بەخوداى مەزن كەوا بەئەمانەت و دلئۆزىپەوہ كار بىكەم و كارو ئەركەكانم بابەتپانەو بى لایەنگىرىى بەبى ھىچ جىكارىپەك ئەنجام بدەم".

ماددهى (۹):

سەرەراى ئەوہى لە ھەر ياساىەكى دىكەدا ھاتووە، ئەگەر سىكالایەك دەرھەق بە ھەر يەك لە پېشكەشكارانى خزمەتگوزارى پزىشكى پېشكەش بىكرىت بەھوى پىادەكردنى پىشەكەى، ئەوا داواكارى گشتى يان دادوہرى ئاشتكردنەوہى تاپەتەند ئەو

